

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 10/L
Telefon št. 72.

Upravištvo:
Sodna ulica št. 6.
Telefon št. 36.

—

Račun kr. pošt. čak urada
št. 11.942.

Rim, 24. maja. (Izv.) Kralj Viktor Emanuel je dopotoval v Sardinijo, ker obišče več krajev.

Hrvatska pokrajina

Ker se ogromna večina konstituantov ni udala neznatni manjšini Narodnega kluba, ter ni sprejela po njem predlagane uredbe države, so postavili za jedrničarji načelo, da ustava sploh ne more biti sprejeta na podlagi majoritetnega principa, marveč le potom sporazuma med Hrvati in Srbi. Ne da bi hoteli jemati v pretres vse absurdnosti tega naziranja, naj opozorimo le na sledeče.

Načelo, da se ustava ne sme ustvariti na podlagi majoritetnega principa, izključuje priznanje narodne edinstvenosti. Kajti kakor hitro smo en narod, se more na zborovanju odposlancev tega naroda odločati le celotno, le majoritetno. Drugič se zniža od trenutka kakor hitro se postavimo na stališče Narodnega kluba, politična vrednost tega kluba na minimum, kajti od 93 hrvatskih poslancev, kolikor jih po računih »Hrvata« štete konstituant, odpada 49 na Radičevce, torej nad polovico »hrvatskih« poslancev. Ako bi se sedaj morala ustava zgraditi le na podlagi »sporazuma« s Hrvati, bi ga morali iskati predvsem z Radičevci, in ustavni predlogi zajedničarjev, ki jih je 11, bi sploh ne lišli v poštev.

Tretjič sestoji jedro današnjega zajedničarskega ustavnega načrta v zahtevi po federalizaciji države, pri čemer se zahtevajo historične pokrajine, mislijo pa se plemenske pokrajine. Jasno je, da mora ta hrvatska zahteva na srbski strani vzbuditi protizahtevo, da se vsi oni deli, kjer imajo Srbi večino, ali vsaj relativno večino, združijo v srbsko pokrajino, ne pa da se na pr. Bosna, Vojvodina, Črna gora pustijo kot posebne, dasi historično uterpeljene dežele. Kdor torej zahteva plemensko Hrvatsko, mora nujno računati tudi s plemensko Srbijo kot »pokrajino«. Pri tem pa nastopi kardinalno vprašanje, kako zarisati meje med njima. Zajedničarsko ustavnopravno stališče pomeni dejansko personalni princip za ločitev med Hrvati in Srbi, oni princip, s katerim je Renner hotel reševati avstrijske narodnostne spore. Teritorijalna ločitev pa je po večini nemogoča, ker bivajo pripadniki obeh plemen tako pomešani med seboj. Ven-

dar bi jo morali izvesti, ako hočemo dobiti plemenske pokrajine. Izvedla pa bi se skoro povsod na škodo Hrvatov.

Da je to res, nas uči slednja statistika: L. 1910. je bilo v Bosni pravoslavni Srbov 49,49%, muslimanov 32,25% in le 19,28% Hrvatov. Ako odštejemo muslimane kot plemensko nevtralne, imajo Srbi dvetretjinsko večino nad Hrvati. Ako vzamemo v pretres — v svrhu eventualne delitve dežele — upravne enote, okrožja, vidimo, da imajo Srbi veliko večino nad Hrvati samo v severnem, severozahodnem in vzhodnem delu Bosne, dočim stoji Hrvati relativno pred Srbi le v Travniškem (36,99% H., 36,60% S.) in Mostarskem okrožju (41,07% H., 34% S.), — muslimane smo pustili v nemar, — torej v središču Bosne in v Hercegovini v obližju Neretve.

Oglejmo si še hrvatsko-slavonsko županije. Liško-krbavska ima 49% Hrvatov in 50,9% Srbov, Sremska pa 26,2% Hrvatov in 44,7% Srbov — ostalo so tujerodci Nemci in dr. Po plemenski razdelitvi bi tedaj Hrvatje morali oddati Srem in Liko Srbom, s čimer bi bila pretgrana zveza Hrvatske z Dalmacijo. Vrh tega imajo mnogi okraj v Modruško-Reški (32,3% Srbov) in v Zagrebski županiji (23% Srbov), povsod ob bosanski meji srbske večine.

V Dalmaciji imajo Srbi večino ravno v severnih političnih okrajih Benkovac (57,7% S.) in Knin (53,8% S.), s čimer se hrvatska Dalmacija še temeljiteje ogradi od Hrvatske, — in vrh tega tudi v Kotorskem okraju (61% S.). Ostala Dalmacija ima sicer hrvatsko večino, toda ali si moremo misliti to deželo, makar v zvezi s Hercegovino, brez ostalega ozadja, ako je ne želimo pahnuti v staro zapostavljeno vlogo, v kateri se je nahajala za časa Avstrije. Proti temu bi se pač Dalmatinci sami najbolj branili.

Princip plemenske celokupnosti brez teritorialne kompaktnosti je danes nekaj absurdnega. Ako se hočejo Hrvati boriti zoper sedanjo ustavo, se morajo lotiti realističnejših metod, kajti dejansko stanje govori proti njim.

skvo, kjer se bo vršil kongres tretje internacionale.

— Avstrijska vlada in plebiscit za priključitev k Nemčiji. Zvezni kancelar dunajske vlade dr. Mayr je poslal solnograškemu deželnemu glavarju brzojavko, v kateri ga je očigledno splošnem političnemu položaju pozivljala, naj z vsemi sredstvi deluje na to, da njemu posredno ali neposredno podrejene državne oblasti nikakor ne pripomorejo do glasovanja s kakršnimikoli pripomočki, zlasti s prepustitvijo prostorov, volilnih listin itd. Glasovanje nameravajo solnograške stranke izvesti dne 29. t. m.

— Poljska ministrska kriza je dosegla vrhunec. Celokupno ministrstvo je sklenilo, da bo v slučaju, da se bo vprašanje Gorenje Slezije še nadalje zavlačevalo, takoj odstopilo. V tekso se že pogajanja za sestavo koalicijskega ministrstva brez sedanjega ministrskega predsednika Vitoša.

— Moskovski sovjet in zunanja politika. Iz Helsinkijev javljajo, da je v novem moskovskem sovjetu izvoljen za predsednika izvršnega odbora znani diplomatini sodelavnik sovjetske vlade Kamenjev. Komisar Litvinov je imenovan za ravnatelja ter dodeljen komisarjatu za zunanje zadeve.

— Poincaré proti Lloyd Georgeu. Pariški »Temps« objavlja članek bivšega predsednika francoske republike Poincaréja o gornjelezjskem vprašanju, kjer veli pisec, da se je plebiscit v Gornji Sleziji izvršil s takimi pogoji, da pomenja izid glasovanja prevaro. Poincaré odklanja angleško stališče glede določitve meje. Določbe versajske mirove pogodbe nikakor ne veljajo, da se mora odločitev ravnati po večini zaveznikov in pridruženih veselih Anglije, Italije, Amerike in Japonske.

— Francoski vojaški štab, ki se je radi priprav zaasedbo ruhrskega ozemlja nahajal v Düsseldorfu, se je preselil zopet v Mainz. Čete ostanejo razporejene kakor doslej.

— Splošna vojaška dolžnost v Belgiji. Belgijski ministrski svet je izdelal zakonski načrt, ki se predloži parlamentu in s katerim se uvaža v Belgiji splošna vojaška dolžnost. Zakon je odobril že tudi kralj.

— Amerika in mir z Nemčijo. Pariški »Temps« poroča iz Washingtona, da so člani ameriškega kongresa prepričani, da se izjava o vzpostavitvi miru med Nemčijo in Zedinjenimi državami odloži na poznejši čas, kakor kaže, na mesec junij. Nemčija mora najprej pokazati svojo dobro voljo v vprašanju vojne odškodnine.

Politične beležke

— Revizija rapalske pogodbe. Zetekom volilne borbe v Italiji se je od nacionalistične strani povdarjalo, da je zmaga nacionalističnega bloka najboljše jamstvo za popravno napake, ki jo je službena Italija zagrešila v Rapallu, ko je kapitulirala v dalmatinskem vprašanju. Zato je nacionalistični blok v svoj volilni program vzel tudi točko o reviziji rapalske pogodbe. Nacionalistično novinstvo govori danes že jasno o nujni potrebi take revizije; padec Giolittija in prihod Salandra smatra kot rešeno vprašanje. Za Salandra pa trdijo, da bo imel poguma lotiti se takoj rešitve tega problema. Proti taki argumentaciji je odločno nastopil del resnejšega italijanskega novinstva s »Tribuna« in »Secolom« na čelu. Zahteva po reviziji rapalske pogodbe v škodo Jugoslavije, pravi »Secolo«, je popolnoma neutemeljena in bi jako čudno osvetljevala pojme o razumevanju mednarodnih pogodb od strani Italije, a revizija sama bila bi mogoča samo s silo, to je z oboroženim konfliktom z Jugoslavijo. V tem slu-

čaju se revizionisti sklenjejo na razmere v kraljevini SHS, katere slikajo kot skrajno ugodne za uresničenje italijanskih zahtev. Proti takemu naziranju je nastopila tudi »Tribuna«, ki opozarja, da so se v Jugoslaviji razmere od dne, ko je bila podpisana rapalska pogodba mnogo izpremenile, da je odporna moč Jugoslavije na danes danes mnogo večja nego takrat. To dokazuje dejstvo, da je Jugoslavija kratkoma odbila pogajanja o trgovinski pogodbi, kar znači, da se čuti Jugoslavija dovolj močno, da doseže izpolnitev vseh določb rapalske pogodbe. Pisanje resnega italijanskega novinstva je smatrati kot nekako navodilo bodočemu rimskemu parlamentu, ker nehoti se priznava, da sedanje stanje v Italiji ne znači pravega izraza ljudske volje, ampak nasilno in s šovinističnimi sredstvi vstrajano trenutno razpoloženje, ki v italijanski politiki nikakor ni korak naprej, marveč korak nazaj, ki pa nekega dne lahko postane za Italijo tudi usodepoln.

— Ustava — nasilje. Klerikalni in narodno - socialni listi tožijo, da ustava ne bo imela »etične sankcije«, ako bo sprejeta z majorizacijo »večine Hrvatov in Slovencev«. Zahtevajo »sporazumno« ustavo, ki mora biti sprejeta tako, da ne bo majorizirano ni jedno plemo. Beograjska »Demokratija« izvaja iz te zahteve konsekvence ter izvaja: Ta zahteva znači, da je vsaka ustava nasilje, ki nima za sebe tudi vsaj nadpolovične večine slovenskih poslancev. Ako bi torej za ustavo glasovalo v konstituenti 397 poslancev, proti pa slovenski klerikalci in komunisti, ki imajo nadpolovično večino slovenskih mandatov, bi taka ustava ne imela »etične sankcije«. Narobe pa bi ustava, za katero bi se izrekli Radičevci, komunisti in klerikalci ter toliko, recimo srbskih radikalcev, da bi bilo pri glasovanju doseženo za njo 220 glasov, bila seveda brezhibna in izraz prave narodne volje. Do takih logičnih zaključkov morajo seveda priti ljudje, ki nimajo pojma o narodnem jedinstvu in vidijo v ustavotvorni skupščini jugoslovanskega naroda zbor delegatov slovenskega »naroda« pa srbskega »naroda« in hrvatskega »naroda«. Pri tem pa na vso moč tarnajo, da naša država ni dobila službenega imena »Jugoslavija«.

— Organ gospoda Protiča o »Autonomizmu«. Beograjski organ gospoda Stojana Protiča, »Tribuna«, je napisala te dni ene svojih znanih revolverskih beležk o ljubljanskem »Avtonomizmu«. »Tribuna« pravi: »To je organ antiradnijskih elementov vseh mogočih in nemogočih barv, neprijatelj našega jedinstva. To so ljudje iz kleti hotela Union«. »Demokratija«, ki beleži ta napad Protičevega glasila na ljubljanske avtonomiste, zlobno pristavlja: »Tribuna« je pozabila povedati, da se je v društvu gospode iz »podruma« našel tudi njen — Stojan Protič, ki svoja razmotrivanja objavlja ljubljanski publikli preko istega »Avtonomista«. Ta list ima tedaj v Ljubljani isto vlogo, kakor v Beogradu »Tribuna«, ta je torej njen »rojeni brat«.

— Pribeževanje v Drinkovič. Na zadnjem zagrebškem procesu ministra Pribeževiča proti dr. Stožirju, je trdil pravni zastopnik zadnjega, da je hotel minister Pribeževič podkupiti dr. Drinkoviča, da bi ta menjal svoje politično prepričanje. O ti obdolžitvi se je izjavil minister Pribeževič sledeče: To je popolnoma navadna laž, katere se poslužujejo moji politični nasprotniki, ki niso sposobni, da bi se borili z lojalnimi sredstvi, pa se zato poslužujejo laži. Jaz nimam niti sredstev, da bi mogel podkupiti Drinkoviča, in tudi naša stvar ne bi prav ničesar dobila, ako bi se mi posrečilo podkupiti Drinkoviča za njo. Ta obdolžitev je istotako sramotilna za samega Drinkoviča.

Kategore dolžnost bi bila, da se takoj izjavi o nji, ker mu očitajo, da je on človek, katerega bi se s podkupljavanjem moglo dobiti za stvar, proti kateri se je do danes boril.

— Politika izsiljevanja. Muslimanski poslanci iz Macedonije, ki so glasovali v konstituenti proti ustavnemu načrtu, so izdali komunike, v katerem trdijo, da je njih glasovanje smatrati samo kot protest proti današnji vladni večini, ki ni hotela pristati na njihove zahteve v agrarnem vprašanju. Proti takemu naziranju piše beograjska »Politika« in pravi, da je to breznačelna politika in politika izsiljevanja. »Ustava nima — nadaljuje »Politika« — z agrarnim vprašanjem v Macedoniji prav nobenih zvez. Zato je neodpustljiv političen greh muslimanskih poslancev, ki so hoteli izsiliti v momentu, ki se jim je zdel pripraven, rešitev agrarnega vprašanja. Stališče vlade, ki je odklonila tako kupijo, je bilo popolnoma pravilno, ker je smatrala za nedostojno, da se pogaja z ljudmi, ki so hoteli izsiliti deloma v svojo korist pristaneke vlade na njih zahteve. Zlasten dokaz politične in državne zaveštvi je pa izjava muslimanskih poslancev, ki opravčujejo svoj korak. Ta izjava je dokaz, da njih postopanje ni bilo utemeljeno, dokaz je njih politične nezrelosti in demagoštva.«

Prosveča

»Elga«. Hauptmanova »Elga« je delo, ki je doseglo na vseh odrih svoj uspeh — in to se mu mora pripisovati tudi na našem odru. Dejanje se razvija pred nami s krepkimi potezami zavito v sanje in v romantično okolico pridobi na čarobnosti. Pri tem pa se razgrinjajo globine človeške duše od veličastne sreče ljubezni do temnega obupa in zločina, ki zaključuje dejanje. Drama daje torej igralcu mnogo prilike, da pokaže moč svoje umetnosti. To se je tudi pokazalo. Posebno gospod Rogoz v glavni vlogi je podal zopet velik dokaz svojih posebnih zmognosti. »Elga« gospe Danilove je bila sicer dobra, vendar ni mogla podati vsega, kar je v nji. Zato je bil gospod Danilov izrazit tip. Nastop gospoda Muratova nam je zopet pokazal, da se naše nade z ruskimi igralci niso izpolnile. Pohvalno moramo omeniti manjše vloge, ves slog in lepe kostume. Gledališče je bilo pri drugi predstavi precej polno in je le želeli, da pogledajo »Elgo« vsi, ki si žele videti v gledališču kaj res dobrega.

Koncert Lisinskoga v Ljubljani. Po zmagovalni turneji skozi slovenska mesta Prago in Varšavo in skozi Dunaj — je prišel »Lisinski« tudi v Ljubljano, da se nam predstavi kot nosilec umetne in narodne jugoslovanske pesmi. Dasi je že pokoncertna sezona, vendar je naša publika pokazala svoje veliko zanimanje za zagrebške pevce in je napolnila dvorano. Pevce je pozdravil navdušen aplavz, ki se je ponavljal pri vsakem nastopu. Nekaj točk so morali zagrebški pevci ponoviti, nekaj so jih dodali. Bil je pester, lep program, zvan z vso preciznostjo: zbor ima izbrane pevske sile, ki s lahkoto podajajo umetne in moderne skladbe in jugoslovanske narodne pesmi. Zboru in pevce vodil prof. Lhotki je prirejal občinstvo burne ovacije. Pevce so dame obšipale s cvetjem, ravnatelj Hubad pa je izročil prof. Lhotki lovorov venec. »Lisinski« ni bil pripravljen lepe večer in le potrdil priznanje, ki si ga je dobil v slovenskem svetu.

Kulturna in moderna revija »Vesna«. Prva naklada lista je do malega že razposlana. Ker je zanimanje veliko, bo oskrbel konsorcijsko drugo naklado in vabi vse, ki se zanimajo za sodobna, kulturna, umetnostna in družabna vprašanja, da si list pravčasno naroče. Dosedanje naročnike, ki bi vsled morebitne pomote ne prejeli lista, prosimo, da nam blagovolijo to takoj sporočiti. V prvi številki je vsled neljube pomote izostala na strani 17. pri sliki vezenege zastorja in namiznega prta označba domače tvrdke Jager-Cerne & Co. v Ljubljani, katere izvirno delo so naslikane vezene, kar tem potom popravljamo. Ker je zamišljena »Vesna« kot mesečnik, izide druga številka, po možnosti še bogatejša od prve, okrog 10. meseca junija. Naročila in prijave za oglase (anonse) sprejema uprava »Vesne«, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16/1. (pisarna Delniške tiskarne.) (867)

Sokolski vestnik

Oražna številka »Sokolskega Glasnika«. Za mesec maj in junij je ravnokar izšla obsežna številka »Sokolskega Glasnika« z izrecno oznako »Oražno brojo«. Ta spominu velikega prvobornika sokolske misli posvečeni spis nam črta v uvodnem članku življenje in delovanje pokojnega dr. Ivana Oražna; slede mu črtice: Oražen in Sokolstvo, Oražna izpoved (po knjigi »Med ranjenimi brati«), Oražnov testament ter končno govori ob krsti pokojnega dr. Oražna. Spominska številka »Glasnika« prinaša izbornu uspelo sliko pokojnikovo, njegov dom »Zeleni hrib« in vrsto fotografskih snimk pogrebne sprejema. Vsem mnogobrojnim prijateljem pokojnikovi in ta spis dragocen spomin na prerano umrleca vzlednega domoljuba.

Se o istrskih volitvah

Trst, 20. maja. Kakor že veste, so v Istri izvoljeni po vrsti: Bilucaglia Luigi, fašist; dr. De Berti Antonio, reformist; dr. Wilfan Josip, Jug. nar. stranka; Mraeh Giovanni, fašist; dr. Pesante Giovanni, demokrat; dr. Pogatschnig Antonio, demokrat.

Nam manjka do drugega mandata v Istri malenkostno število 728 glasov in bi zadostovalo že ponovitev volitev v sami pazinski občini, da dobimo drugi mandat, seveda, če bi bile volitve svobodne.

Groznihi nasilstev, ki so se vršila v Istri, ni mogoče opisati. Sicer pa sem o njih že itak poročal posamezno. Povdariti je treba še enkrat, da skoraj ni volišča v srednji, južni in zapadni Istri, kjer ni tekla naša kri, kjer niso bili naši volilci razgnani na najbrutalnejši način in kjer se ni z najnedopustnejšimi sredstvi kršil volilni zakon. Volilne svobode nikjer, povsod najgrozovitejša nasilja, o tajnosti volitve ni govoril Potem pa je prišlo italijansko časopisje in je proslavljalo zmago italijanstva: »slajni plebiscit!«

V dodatke naj še omenim, da so posegli Italijani v agitacijske namene po najpodlejšem sredstvu, ki si ga je mogoče misliti. V Pulj, v bivši Krmpotičevi tiskarni, so izdali lažljivo posebno izdajo »Pučkoga Prijatelja«, v katerem so pozivali naše volilce, naj se ne udeležijo volitev, da si ohranijo življenje.

Izmeček

H. — V Pragi, 14. maja.

Češka javnost je bila presenečena, ko ji je senator Klofač razkril, da je jugoslovanski poslanec Janečka, glavni pomočnik Radičev, republikanec, čisti Hrvat, seljak in radikalno poštenjak identičen z moravskim beguncem, solskim ravnateljem iz Kostelca pri Holešovu. Begunec iz časa vojne. Slovenci dobro vedo, kaj je pomenilo za časa vojne pobegniti s petimi otroci in ženo v tujino. No, Jan Janeček je pobegnil v avgustu 1918, ravno pred prevratom, pa ne pred avstrijsko persekucijo ali pred vojno grozo; pobegnil je na Hrvatsko le radi svojega novca, da ga skrije in da se umakne — roki pravice, škandalu in sramoti.

Evo Vam portreta velikega Hrvata in republikanca Jana Janečka. Sin priprostihi staršev iz Hane, najbogatejšega dela Moravske, je star sedaj 47 let. V svojem 19. letu je postal učitelj in je zgodaj zabredel v stiske in dolgove. Poskušal je to, ono, da si pomaga materialno, počel je končno kmetom opravljati razne pismene posle. Od početka ni imel sreče. Ze leta 1908. je moral kot knjigovodja kmetijske mlekarne v svoji vasi radi malverzacij zapustiti mesto. Premišljen je bil drugam. Pozneje je večkrat menjal svoje mesto. Leta 1914. je postal šolski vodja v Hlinskem pri Holešovu. Imel je mnogo spretnosti v

občevanju s kmeti, katerim je znal prirejati predavanja, pomagati pri raznih sodnijskih in davčnih zadevah itd. Bavil se je z mislijo, da postane poslanec. S političnimi načeli in programi si ni ubijal glave: enkrat je bil v Masarykovi stranki, drugič pri klerikalcih, tretjič navdušen nadstrankar, četrtič agrarec. Javno mnenje o njem pravi, da je bil kameleon in koristolovec, ki menja politično barvo po konjunkturi.

Ko je izbruhnila vojna, je postal patrijot. Približal se je takoj glavarstvu in uradom, pomagal pri rekvizicijah in kmalu je postal za svoje zasluge ravnatelj okrajnega aprovizacijskega urada. I olnosti avstrijskega komisarja je vršil zelo strogo, ne glede na bedo in solze ljudstva. Vneto je pomagal pri »Durehhalten« ljube Avstrije. Pri tem pa ni pozabil na sebe. Leta 1915. so ga še trli dolgovi — začetkom leta 1918. je bil največji bogataš v svoji okolici.

Dolge vrste peticij, tožb, pozivov, objav pri uradih v Holešovu, v Brnu, v Pragi in na Dunaju iz časov Avstrije, govori, da »republikanec« Janečka ni bil le neusmiljen, trdosrčen c. kr. žandar, ampak tudi nepošten človek. V svojem stanovanju je imel za časa največje bede bogato skladišče moke, živil in vsega, kar nihče ni imel, ako ga ni mati Avstrija vzela pod posebno zaščito. Ljudje iz daljne okolice so prihajali k Janečki kupovat za oduške cene. Janečka je blago, namenjeno za

aprovizacijo okraja obdržal in iz aprovizacijskega odbora je napravil lastno oduško trgovino.

Koncem leta 1917. je počelo nezadovoljno in razburjeno ljudstvo v okraju javno govoriti o malverzacijah in nezasilanem neredu v Janečkovi okrajni aprovizaciji. Janečka se ni zbal. Posmeheval se je vsem tožbam in bahavo se je hvalil: »Proti meni gredo ovadbe na glavarstvo, tudi v Brno in celo na Dunaj; toda vse gredo v koš!« Bilo je povsod znano, da pošilja Janečka neprestano moko, meso in druge reči gospodom na vseh inštancah in da ima povsod prijatelje.

Ampak končno so njegove drzovite malverzacije v aprovizaciji prekorčile tudi meje, ki jih je Avstrija dovoljevala svojim ljubljencem. Početkom l. 1918. je bil Janečka suspendiran, na podlagi ovadbe, podpisane od mnogih oškodovancev, je bila vpeljana preiskava, katere je, dasi so na visokih mestih hoteli vse prikriti, pokazala, da je bil sedanji gospod »revolucionar« običajen lopov, ki se je obogatil iz bede svojih bližnjih. Tožba je šla za tožbo, in končno se je Janečka obvaroval katastrofe s tem, da je zapustil šolo, vas, deželo in pobegnil v — Jugoslavijo. Za denar, ki si ga je nakopičil izkoriščajoč bedo ljudstva, si je kupil na Hrvatskem veliko kmetijstvo.

Letos v marcu je Janečka poslal deželnemu šolskemu svetu v Brnu pro-

Domače vesti

Ljubljana, 24. maja

*** Proslava praznika sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.** Slovesno je danes Ljubljana prvikrat obhajala državni praznik naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Mesto je bilo v zastavi. Topovski strelci z Grada so dvignili slovesnost. Ob 9. dopoldne je bilo pravoslavno bogoslužje v belgijski vojašnici, ob 10. pa je bila v stolnici slovesna služba božja, ki jo je v odsotnosti škofa dr. Jegliča opravil prošt Kalan ob veliki asistenci. Pontifikalni maši so med drugimi prisostvovali: predsednik državnega sveta dr. Baltić s soprogo, poveljnik Ribnikar in Jamnik, poveljnik dravske divizijske oblasti general Dokič, načelnik jugoslovanske delegacije razmejivne komisije z Italijo general Maister, dr. M. Zarnik kot zastopnik mestne občine ljubljanske, načelniki raznih uradov, zastopniki društev in korporacij, uradnistvo in zelo mnogo občinstva. Po končani službi božji je celokupna ljubljanska posadka na Vodnikov trgu defilirala pred generalom Dokičem in drugimi oficelnimi gospodi. Defilé je na gledalec napravil globok vtis s svojo strunostjo in impozantnostjo. Zvečer je vojaštvo priredilo mirozov po glavnih ljubljanskih ulicah. Vse polno občinstva je korakalo z našimi vrliimi vojaki ob zvokih godbe dravske divizije.

*** Demokratski župan v Podčetrčku.** Iz Podčetrčka na Štajerskem nam javljajo 24. maja: Danes se je konstituiral novi občinski odbor. Za župana je bil izvoljen demokrat Cveto, tudi občinska svetovalec Strah in Jurca sta demokrata.

*** Županske volitve na Štajerskem.** V občini Slatina okolica, kjer so klerikalec pisali o svoji sijajni zmagi, je bil izvoljen za župana napredni kmet Vinco Žurman; v Sv. Katarini pri Rogasli Štatini posestnik Alojzij Anderlič; v Sv. Trojici pa posestnik Janez Žurman, oba pristaša SKS. Od 11. občinskih županih Sv. Križ pri Statini bodo imeli klerikalec župana komaj v treh do štiri. V Sv. Florijanu pri Rogatu je bil dne 21. maja izvoljen za župana napredni kmet Anton Berkovič; v Rogatu pa so nemškutarji pod krinko socialistov izvolili za župana Josipa Berliha. V Vojniku je župan demokrat Julko Kovačič, od svetovalec pa je po en demokrat in samostojnež, dva pa klerikalec. — V Mozirju se je vršila županska volitev dne 22. maja. Izvoljen je bil naprednjak, trgovec Rudolf Pevce. Med svetovalci pa sta žalibo vsled osebnih nasprotij med tukajšnjimi naprednimi krogi tudi dva klerikalec. — V občini Mozirje okolica je bil izvoljen za župana klerikalni posestnik Strucelj; v Novi Cerkvi pri Celju pa naprednjak Lešnik, p. d. Kuzman.

*** Manifestacijsko zborovanje akademskih mladine za Koroško.** Akademiki ljubljanske univerze so priredili večeraj v zborniški dvorani univerze ob znatni udeležbi, pod vtisom senzacije izjave ministrskega predsednika Nikole Pašića o novem stadiju koroškega vprašanja za našo državo, manifestacijsko zborovanje, na katerem so govorili akademiki Ude, Urbanc in Felbacher. Sprejeta je bila resolucija, ki pozivlja vlado, naj z vso odločnostjo vztraja na stališču, da se mora slovenski del Koroške priključiti naši državi. Zborovanja sta se udeležila tudi zastopnik Jugoslovanske Matice, gospod Mahkota in predsednik »Gospodstvenega Zvona« gosp. dr. Oblak, kakor tudi več vseučiliških profesorjev.

*** Konfiskacija hospica sv. Jeronima v Rimu.** Iz Rima se poroča, da pripravila italijanska vlada ekvipropiacijo zavoda sv. Jeronima. Glavno poslojje na Via Ripetta namerava izročiti za privatna stanovanja. Prodala bo vse pohištvo, upravo zavoda pa poveri Prefekturi di Roma. Ta starodavni jugoslovanski kulturni in verski institut postaja torej zopet poprisko, na katerem se križata naša in italijanska oblast. Ze leta 1902. se je vodila huda borba, a tedaj je naš episkopat ob podpori celokupne javnosti rešil to staro našo ustanovo. Mislilo se je splešno, da je zadeva gladko urejena, a sedaj ta nepričakovana vest iz Rima, ki bo ves jugoslovanski narod navdala z ogorčenjem. Upati je, da bo naša vlada storila potrebne korake, da se reši naša petstoletna pravica. — Zavod sv. Jeronima v Rimu je naša najbogatejša ustanova. Njena vrednost se čeni na deset milijonov lir. V zadnjem času se je nameravalo v tem zavodu ustanoviti zgodovinski institut, kakor jih imajo v Rimu skoraj vsi kulturni narodi.

*** Črnomelj — Belokranjski Verdun.** Črnomelj je trda kost za naše klerikalece. Vrš se bitka za bitko. Od vseh strani ga oblegajo, da bi se jim posrečilo, dobiti ga nazaj. Najprej so hoteli kupiti Laknerjev grad. Ta grad bi v rokah klerikalecev pomenil močno trdnjavo za njihove politične namene — kupili ga niso. Pri občinskih volitvah so napeli vse svoje moči, da bi obdržali staro klerikalno občino Črnomelj v svojih rokah, ali tudi tu so »slavno« propadli. Danes je župan v Črnomlju Janko Strugar, napreden mož. Klerikalec pa se niso obupali. Dne 19. junija t. l. nameravajo napraviti z novimi svežimi rezervami nov naskok na belokranjsko metropolo. Napovedan je

poselstnikov sin Franč Bergant. Dobil je smrtonosne poškodbe.

*** Zagoneten umor.** Posestnik Danko iz St. Jakoba v Slovenskih Gorah se je v petek zvečer pijan vrnil na svoj dom. Razgrajal je tako, da so žena in otroci zbežali iz hiše. Drugo jutro so našli Danko mrtvega v sobi. Sodna obdukcija je dognala, da mu je prodrl v prsa nad 50 siber iz puške. Ker je bilo okno prestreljeno, je jasno, da gre za umor. Kdo je izvršil dejanje, se še ni dognalo.

*** Surov mož.** Ko se je 21. t. m. vrnila Marija Fračko, viničarka, žena železniškega uslužbenca v Mariboru iz vinograda domov, je našla svojega moža precej vinjenega pred hišo. Mož se je radi tega, ker je bila hiša zaprta, tako raztogotil, da je napadel svojo ženo s kolom, ki si je pri tem zlomila levo roko in dobila še več drugih poškodb, tako da so jo morali prepeljati v deželno bolnico v Maribor.

*** Vsi v Bohinju!** V lepi legi tik jezero se nahaja hotel Sv. Duh, kjer je na razpolago 40 sob. Krasna veranda z razgledom na jezero. Izvrstna kuhinja. Potrebna točna in solidna. Za množične obiske se priporoča Feliks Seljak, hotelir. (866) 2

*** Izgubila se je** večeraj od 9. do pol 3. ure popoldne na poti po Resljevski cesti in po Sv. Petra nasipu od Zmajevge mosta do Prešernovega spomenika srebrna moška žepna ura z niklasto verižico. Pošten najditelj se naproša, da jo odda v uredništvu »Jutra« proti nagradi.

RAZREDNA LOTERIJA.

Pri nadaljnjem žrebanju srečk jugoslovanske razredne loterije so odpadli večji dobitki na naslednje srečke: srečka 911 dobi 2000 dinarjev, 2794 : 1000 dinarjev, 4521 : 2000 din., 4101 : 1000 " 4599 : 4000 " 5770 : 2000 " 4082 : 1000 " 5388 : 2000 " 8853 : 2000 " 10925 : 1000 " 11127 : 1000 " 13102 : 4000 " 14373 : 1000 " 15689 : 2000 " 20675 : 1000 " 21757 : 1000 " 22596 : 2000 " 23425 : 2000 " 26756 : 2000 " 26156 : 1000 " 26505 : 1000 " 28660 : 1000 " 31295 : 4000 " 31428 : 1000 " 33874 : 1000 " 35225 : 2000 " 36126 : 1000 " 38197 : 4000 " 38257 : 4000 " 39789 : 1000 " 41500 : 4000 " 43901 : 1000 " 44991 : 1000 " 45402 : 1000 " 46929 : 2000 " 49280 : 1000 " 50979 : 1000 " 51690 : 2000 " 51227 : 2000 " 53604 : 1000 " 57586 : 4000 " 57781 : 10000 " 60823 : 1000 " 64998 : 2000 " 66501 : 4000 " 66803 : 1000 " 68648 : 1000 " 71339 : 1000 " 71381 : 2000 " 73505 : 4000 " 73159 : 2000 " 73132 : 4000 " 76931 : 1000 " 76684 : 1000 " 77420 : 1000 " 77464 : 2000 " 81508 : 2000 " 84194 : 2000 " 88210 : 2000 " 90433 : 4000 " 90533 : 1000 " 91295 : 1000 " 91371 : 2000 " 92070 : 2000 " 94912 : 4000 " 96486 : 1000 " 97478 : 4000 " 98603 : 1000 " 99398 : 2000 "

Sport in turiztika

«Sport». Izšla je 21. številka te sportske revije z bogato vsebino. Najnovejša številka obsega: Vpliv sporta na živčni sistem. Nogometni trening. Občni pravilnik jugoslovanskega nogometnega saveza ter razne beleške o nogometni, lahki atletiki, konjskem sportu in končno službene objave. Lepo število zanimivih ilustracij krasi našo sportno revijo.

S.K. «Primorje» in «Sparta» v Ljubljani otvorila v nedeljo dne 29. t. m. novo nogometno igrišče na Dunajski cesti za Aleksandrovo (artiljerijsko) vojašnico ob 17. uri popoldne s tekmo proti reprezentanci Slovenije (S.K. «Ilirija»). Predprodaja vstopnic se vrši od petka naprej pri trdnji Bar, Cankarjevo nabrežje in pri blagajni kavarne »Zvezda».

Stoletnega teka skozi Maribor, ki se je vršil v nedeljo, so se udeležili vsi mariborski klubi. Zmagalo je moštvo S.K. Maribor.

Poraz «Gradjanskega» v Splitu. Kakor smo že večeraj kratko poročali, je bil za grebški «Gradjanski» v nedeljo v Splitu v tekmi s splitskim «Hajdukom» poražen z rezultatom 2:1. Med tekmo je prišlo do škandaloznih izredov, tako med igralci samimi, kakor tudi s strani publike. «Gradjanski» je igral zopet precej roboto, kar je izzvalo pri nasprotniki in pri publiku ostre proteste, ki so dovedli naposled do pravih pretepov. Trije zagrebški igralci so bili pri tem več ali manj poškodovani. — V soboto je igral «Gradjanski» s splitskim «Jugom» in zmagal s 7:1.

Zagrebski nogometni rezultati od nedelje dne 22. t. m. «Hašk» : «Slavija» 3:1. Pri tekmi je padel «Hašk» back Rajner tako nesrečno, da si je zlomil rebro, dočim sta se dva druga igralca težko poškodovala na nogah. Sploh je bila igra zelo robata, kar najbolje označuje dejstvo, da so bile diktirane štiri enajstmetrovke. «Slaven» : «Zmaj» 3:1. «Sparta» : «Croatia» 2:1.

Lahko atletični klubski miting je priredil v nedeljo zagrebški «Hašk». Doseženi so prav lepi rezultati, tako na primer v teku na 400 m Kojič 55.4 sek., v teku na 800 m Vojič, 2 min. 12.8 sek., na 1500 metrov Weinberger 5 min. 24 sek.

Gospodarstvo

UVOZ IN IZVOZ PREMIČNIN PRISELJENCEV IN IZSELJENCEV.

Po mirovnih dogovorih z neprijateljskimi državami in po § 33. uredbi o dosegih in izgubi našega državljanstva morajo osebe, ki so optirale za naše, oziroma tuje državljanstvo, uvoziti, oziroma izvoziti v določenem roku prosto brez vseh dajatev in taks vse svoje premičnine vseh vrst. Ta uvozni in izvozni postopek se vrši pod sledečimi pogoji:

Osebe, ki se nameravajo priseliti ali izseliti, se morajo obrniti na generalno direkcijo carin s posebno vlogo, kateri je treba priložiti:

A) **Priseljencem:**

1.) Uverjenje naše upravne oblasti prve stopnje, s katerim se izkaže, da se nameravajo priseliti na podlagi opcijskega prava;

2.) uverjenje politične ali policijske oblasti dotičnega kraja, kjer so doslej živeli; v tem uverjenju mora biti označeno: dosedanje državljanstvo in narodnost priseljenca, njegov dosednji poklic, katere premete, koliko in kakšne vrste želi priseljenec izvoziti iz tuje države;

3.) uverjenje občinske ali policijske oblasti dotičnega kraja, kamor se hoče priseljenec priseliti in kjer namerava stalno živeti; v tem uverjenju je treba označiti: kakšnemu poklicu se bo posvetil, s koliko rodbinskimi člani se bo priselil.

B) **Izseljencem.**

1.) Uverjenje pristojne politične (policijske) oblasti, s katerim se izkaže, da se izselijo na podlagi opcijskega prava; označeno mora biti, v katero državo se nameravajo izseliti, in da so že prijavi pristojni oblasti, da so odpuščeni iz našega državljanstva;

2.) uverjenje občinske oblasti, potrjeno od policijske oblasti dotičnega kraja, kjer je posilec do sedaj stalno živl; označeno mora biti sledeče: katere narodnosti je izseljenec, njegov dosednji poklic, ako je poljedelec, koliko meri njegovo zemljišče, dan, kdaj in komu je prodal svoje imetje, koliko in katero živino je gojil na svojem imetju, s kolikimi rodbinskimi člani se izseli, katere predmete, živino itd. in koliko bo izvozil iz države, natančno označenje slednjih predmetov, od kdaj so njegova lastnina, in ako odgovarjajo njegovemu položaju in dosedanjemu poklicu in pogledu živine, ter kako in kje si je živino nabavil, preko katere glavne carinarnice se bo izvršila izvozna carinska ekspedicija.

— **Nova emisija delnic Vevške papirnice** je, kakor nam poročajo, popolnoma uspešna. Podpisanih je bilo dvakratno število razpoložljivih delnic. Repartacija je že izvršena. Kakor čujemo so delnice ki so bile dosedaj v nemških rokah (druga Leykman jih je imela 29.000 to je 39 odstotkov prvotnega kapitala) prešle v jugoslovanske roke.

— **Nemčija bo vrnila ugrabljene vagonne in lokomotive.** Naš urad za iskanje za časa vojne v Srbiji ugrabljenih predmetov je izsledil v Nemčiji 250 vagonov in 12 lokomotiv. Na našo zahtevo, da se ti predmeti vrnejo, je Nemčija odgovorila, da bo zahtevi ugodila, in sicer se bo transportiral v teh vagonih prvi transport živine, ki nam jo mora izročiti Nemčija na račun vojne odškodnine. Ta transport bo prispel v našo državo že početkom junija.

— **Predhodna pogajanja za naše železniško posojilo končana.** Iz Beograda poročajo, da so se predhodna pogajanja z našimi domačimi bankami glede notranjega posojila v znesku 500 milijonov dinarjev uspešno zaključila. Vse bančne skupine, tako iz Zagreba, Ljubljane in Sarajeva, kakor tudi srbijanske, so v našem pristane na to, da dajo državi posojilo. Podrobnosti in tehnični pogoji tega posojila se bodo določili na posebni konferenci, ko se zastopniki bank po dobljenih navodilih vrnejo iz Zagreba in Ljubljane. Pričakuje se, da bodo pogajanja koncem tega meseca končana.

— **Predmeti oproščeni surtakse.** Finančno ministrstvo je odredilo, da se oprosti plačanja 50 odstotkov od fiktivne vrednosti blaga iz Nemčije sledeči predmeti: 1.) vse vrste strojev in aparatov za industrijske in obrtniške potrebe, strojni deli, strojne in vodovodne cevi ter poljedelske oprave in orodje, 2.) vse vrste anilinskih barv, 3.) vse vrste zdravil in 4.) vse vrste kemikalij. Carinarnice so že prejemale potrebna navodila.

— **Prodaja bolgarske goveje živine** na račun vojne odškodnine se začne tekot tega tedna. Naše oblasti so za sprejem goveje živine že pripravile vse potrebno.

— **Razstava industrijskih vzorcev** v Zagrebu. Družba Zagrebački zbor namerava prirediti letošnje leto v Zagrebu razstavo industrijskih vzorcev. Družba bo prosila mestno občino, da ji v to svrhu prepusti prostor na Sajmištu.

— **Ribarska razstava** bo otvorjena o priliki vsesokolskega zleta v Osijeku. Pripravljalna dela vodi Šandor Sorger, ki ima velike ribnike v Slavoniji.

— **Za svobodno trgovino s premogom.** V Zagrebu se je vršila v ponedeljek na poziv trgovinskega ministrstva pri zemaljski vladi anketa o ureditvi trgovine s premogom. Anketa je sklenila predlagati uvedbo svobodne trgovine in prostega izvoza premoga. Naglašalo se je tudi, da je treba za vsako ceno preprečiti špekulacijo s premogom.

— **Vinska dražba.** Vlastelinstvo Opeka Josipa grofa Bombellesa na Vinici, Hr-

vatsko, bo prodajalo dne 4. in 5. junija 1921. dražbenim potem 1000 hl dobrega vina iz lastnih vinogradov letnika 1917 in 1920 sledečih vrst: šipon, beli burgundec, rulandec, traminec, renska graševina, portugizec in kadarka. Dne 4. junija ob 10. uri jutraj bo licitacija v vlastelinskem vinogradu Litmerk, pol ure hoda od železniške postaje Ormož na Štajerskem, in dne 5. junija ob 10. uri jutraj pa v vlastelinskih pivnicah v Zelendvoru pri Vinici na Hrvaškem, železniška postaja Varaždin. Vozovi iz Varaždina v Zelendvor bodo na razpolago. Kupec mora položiti za kupljeno vino na dražbi polovico vsote takoj, ostanek pa pri prevzetju vina, katero se mora izvršiti tekom treh tednov po licitaciji. Za kupljeno vino ima poslati kupec svojo posodo ter pri prevzemanju vina biti navzoč ali sam ali njegov namestnik. (648)

— **Francoska banka za slovanske kraje** v Parizu je otvorila svojo podružnico v Beogradu. Glavnica znaša 1 milijon francoskih frankov.

Borza 24. maja

Zagreb, devize: Berlin 209.50 — 210, Milan izplačilo 685 — 691, ček 683 — 685, London izplačilo 498 — 503, New York ček 122 — 123, Praga 185 — 186, Svica 2225 — 2230, Dunaj 21.90 — 22.05, Pariz 1070 — 1085, Budimpešta 57 — 58. Valute: dolar 121.50 — 122.50, avstr. krona 22.25 — 22.50, rubelj 50 — 57, napoleon 415 — 420, marke 213 — 215, leji 218, ital. lire 670 — 675, funti 485.

	denar	blago
Hrvatska eskomptna banka	635	650
Ljubljanska kreditna banka	895	900
Jugoslavenska banka	450	455
Slavonia		875
Trgovsko-obrtna banka	355	370
Jadranska banka	1350	1975
Prašedona	4700	4750
Poljedelska banka	94	97
Banka Brod na Savi	460	480
Gutman	1200	715
Srpska banka	690	715
Narodna banka	575	595
Eksplatacija drva	1700	
Slovenska eskomptna banka	560	580
Narodna šumska industrija	606	610
Banka za Primorje		910
Gorana	560	570

Beograd. Borza je bila radi praznika Sv. Cirila in Metoda zaprta.

Dunaj, devize: Zagreb 450 — 454, Beograd 1798 — 1818, Berlin 940 — 946, Budimpešta 252 — 255, Bukarešta 960 — 900, London 2267.50 — 2287.50, Milan 3090 — 3115, New York 569 — 573, Pariz 4810 — 4850, Praga 847 — 858, Solija 695 — 705, Varšava 55 — 57, Curih 10.200 — 10.250. Valute: dolarji 563 — 567, levi 685 — 695, funti 2250 — 2270, franc franki 4790 — 4830, lire 3085 — 3105, poljske marke 59.50 — 61.50, leji 955 — 975, svic. franki 10.162.50 — 10.212.50, češkoslov. krona 845.50 — 850.50.

	130	110	350	82.00	3688	1702	1245	1535	2480	4200	3330	1450	4555	2260	5940	10200	9700	3750	5500
majska renta																			
Avstr. krona renta																			
Ogrska krona renta																			
V. avstr. krona posojilo																			
Turške srečke																			
Anglobanka																			
Bankverein																			
Avstr. kred. zav. za trg. in ind.																			
Länderbank																			
Avstro-Ogrska banka																			
Živnostenska banka																			
Bosanska zemaljska banka																			
Državne železnice																			
Lombard																			
Alpine-Montan																			
Priska železna industrija																			
Železna-Železo																			
Kriska železna industrija																			
Trbovjska premogokopna																			
Leykman, papirnica																			

Praga, devize: Berlin 111.75 — 113.25, Curih 1213.50 — 1216.50, Milan 329 — 371, Pariz 572.50 — 575.50, London 220 — 271, New York 66.875 — 67.875, Beograd 211 — 213, Bukarešta 114 — 115.50, Solija 83 — 84, Dunaj 11.49 — 12.40, Varšava 6.25 — 7.25, Zagreb 52.75 — 53.75, Budimpešta 30.50 — 31.50. Valute: marke 111.75 — 113.25, svic. franki 1208.50 — 1211.50, lire 266 — 368, franc. franki 569.50 — 572.50, funti 297 — 269, dolarji 66.275 — 67.275, dinarji 205.50 — 207.50, leji 11.875 — 13.375, levi 79.50 — 80.50, avstr. krona 11.40 — 12.40, poljske marke 6.25 — 7.25.

Berlin, devize: Italija 330.55 — 331.35, London 241.50 — 242, New York 60.18 — 60.32, Pariz 514.45 — 515.55, Svica 1092.65 — 1094.35, Dunaj 14.58 — 14.62, Praga 89 — 89.20, Budimpešta 27.57 — 27.63.

Curih, devize: Berlin 9.15, New York 558, London 22.20, Pariz 47.25, Milan 30.20, Praga 8.20, Budimpešta 2.55, Zagreb 4.65, Bukarešta 9.70, Varšava 0.60, Dunaj 1.375, avstr. žig. krona 1.09.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem									
Dan	Čas opazovanja	Temperatura zraka	Temperatura vode	Temperatura tla	Temperatura vetra	Vetrovi	Nebo	Vel. obl.	Vel. jasn.
23. maj	7. ur	750.2	17.0	sl. vzh.	del. obl.				
	14. ur	729.5	24.7	slab sever	več jasn.				
	21. ur	738.7	18.8						

Srednja večerjanska temperatura 20.3, normalna 12.7
Vremenska napoved: toplo lepo vreme.
Solnce vzhaja ob 4.15 zanja ob 19.39

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij »Jutra«
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc

Iz teme v luč

Roman.

In sklenil sem, da odpotujem.

Zavedal sem se, da je bila edina moja pot, da nemudoma izvršim svoj sklep. In ko sem ga enkrat naredil, sem ga hotel izvesti drugi dan. Spravil sem vse svoje reči v kovčeg. Določil sem, s katerim poštnim vozom in vlakom odpotujem. Zjutraj bi imel še tri ure časa, da bi dal Priscili končna navodila ter se za vedno poslovil od svoje žene.

Nisem pa mogel oditi, da ji ne bi pojasnil nekaterih reči. Ni treba, da bi jo mučil z namigavanjem na najino sorodnost, obvestiti pa sem jo moral, da ni bila ona dedinja, kakor je mislila. Povedati sem ji pa moral, da ima dovolj, s čemer lahko živi, ne da bi ji razodel, da ji bom vse to dal jaz, njeni mož. Ko bo vse to urejeno, pa z Bogom za vedno!

Kakor hitro sem pozajtrkoval, sem se podal k hiši, kjer je Pavlina bivala. Dotle se ni nič vedela o moji rameri. Skorajda dalj časa kakor po navadi sem jo držal za roko in le z obupnim naporom sem se prisilil, da sem mogel spregovoriti.

«Prihajam, da se poslovim. Odhajam danes v London».

Ona ni odgovorila besedice, čutil pa sem, kako se ji je roka stresla. V oči je nisem mogel videti.

«Dovolj sem postavil todi», sem nadaljeval in skušal govoriti nepri-siljenoc, »mnogo reči me kliče v London».

To jutro ni bila posebno zdrava videti. Lica so ji bila bledejša kakor izza mojega prihoda. Bila je videti oslajljena in potrta. Ni dvoma, da jo je moja navzočnost mučila. Reva, kmalu je bo rešena!

Videč, da sem utihnil, da bi njo pustil do besede, je spregovorila, a glas je bil videti, kakor da bi bil izgubil na svežosti in zvonosti.

«Kdaj pa odhajate?» To je bilo vse, kar je rekla. Niti besedice o moji vrnitvi!

«Z opoldansko pošto. Preostaja mi še nekaj ur. Ker je to zadnjikrat, ali ne bi šla še enkrat skupaj na zelenico?»

«Ali želite?»

«Če ne ugovarjate temu. Poleg tega želim govoriti z vami o vas samih — o denarnih zadevah», sem pristavil, da ji pokažem, da se ji ni treba bati razgovora.

«Pridem», je rekla in odhitela iz sobe.

Počakal sem. Zdalci se je prikazala Priscila. Srdito me je pogledovala. Glas ji je bil hreščec ter me je spominjal na znan glas izza otroških let, kadar sem zagrešil kaj hudega, kar je vzbudilo njeno jezo.

«Gospica Pavlina vas prosi, da greste naprej in čakate na njo. Kmalu bo pri vas na Zeleniki».

Vzel sem klobuk in se pripravil, da bi odšel. Priscila ni spregovorila besedice, ki bi pokazala, da je vedela za moj bližji odhod, ko pa sem odhajal iz hiše, mi je rekla z žgočim zasmehom:

«Gospod Gilbert, vi ste večji bedak, kakor sem si mislila, da ste».

Take opazke pa tudi od stare služabnice nisem mogel prenesti. Obrnil sem se, da bi ugovarjal. Priscila pa mi je malone tik pred nosom zaloputnila vrata.

Odšel sem — v primeri z drugimi mojimi križi in težavami ta reč niti misli ni bila vredna. To se ve, da pisem mogel od Priscile pričakovati, da bi razumela moja čustva ter vpoštevila koščjivost mojega položaja. Vrh tega sem se moral še sestati z njo ter imeti važen razgovor z njo pred odhodom.

Zelenica je bila nek prostor na hribu ne daleč proč. Na enem naših izprehodov sva malone po naključju

naletela nanjo. Mala shojena steza skozi gozd je držala do kraja, kjer so posekali vse drevje in grmovje. Odtod je bil prekrasen razgled po nasprotnih hribih in reki, ki se je vila po dolini. Tukaj je bil eden najljubših mojih krajev. Ure dolgo sva sedela tukaj s Pavlino, tukaj sem v sanjarjenju govoril besede ljubezni, ki sem jih koprnel govoriti — in tukaj sem se hotel posloviti za vedno!

Stanje mojega duha je bilo slabo, ko sem dospel na Zelenico. Vrgel sem se na obronku na zemljo ter naravnal oči na stezo, po kateri je imela priti. Ležeče deblo za menoj mi je nudilo vzglavje za glavo — drevje okrog mene je šuštel v rahli sapici — enakomerno šumenje reke spodaj v dolini je bilo tešilno in ublaževalno — peščica belih oblakov je počasi plavala po nebu. Zaspalo, dremavo, krasno jutro je bilo. Zadnje dve, tri noči malone nisem spal. Pavline dolgo ni bilo. Ali se je čuditi, če so se mi oči zatisnile in me je za nekaj časa spanje, ki sem ga tolikaj bil potreben rešilo vse žalosti in razočaranosti?

Ali je bilo to spanje? Bilo je, zakaj človek mora spati, da sanja. Oj, da bi bile one sanje resnične, bi bilo

življenje vredno živeti ga. Sanjalo se mi je, da je žena stala poleg mene, da me je prišla za roko ter jo strastno pritisnila na ustnice, da so se ji lica malone dotikala mojih in da sem občutil njeno rahlo, sladko dihanje. Tako resnične so bile videti, da sem se na trdem ozglavju obrnil proti sanjam, ki so potem seveda izginile.

Odprl sem oči. Pred menoj je stala Pavlina. Tistih njenih veličastnih temnih oči niso več zakrivala trepalnice, marveč so bile odprte ter zle v moje. Samo za hip sem jih videl, pa je zadostovalo, da mi je ob pogledu, ki sem ga bil videl, iztrepetala kri po žilah — da sem planil pokonci — da sem se ojunčil in jo iznenada objel, ji kar zalil obraz s poljubi, izgovarjajoč edine besede, ki jih človek more najti ob takem času: «Ljubim te! Ljubim te! Ljubim te!»

Zakaj ni še človek videl v ženskih očeh pogleda, kakor sem ga jaz videl v Pavlininih, razen ako ga tista ženska ljubi nad vse.

(Dalje prihodnjic.)

Kupi se stara, dobra ohranjena decimalna tehtnica

za težo 700 do 800 kg. Ponudbe z navedbo cene pod „Tehtnica“ na upravo „Jutra“.

FOTOGRAF

prvovrsten retušer

se sprejme.

864

Atelje Pelikan, Celje.

RAZGLAS. Izvozna družba IMPEKS v Ljubljani

je ustanovila svoje podružnice, in sicer:

1. Novi-Sad, za nakup žita in prasičev;
2. Dunaj, Obere Donastrasse 17, za prodajo zlasti žita, živine in mesnih izdelkov ter za nakup vseh industrijskih potrebščin v Avstriji in Nemčiji;
3. Ekspoziture v Berlinu, Trstu in Boznu, za prodajo živine in mesa.

Za zastopstvo so na razpolago jugoslovanski trgovini in industriji za komisijsionalno prodajo in nakup proti mali proviziji. Vse te posle bodo izvrševale te organizacije najvestnejše in najsolidnejše.

842 3-2

Pravkar je izšel ponatis znamenitega „Jutrovega“ romana, ki je vzbujal splošno pozornost:

Frank Heller, Prigode gospoda Collina.

Cena 15 K, po pošti 2 K več.

Naroča se pri upravnistvu „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Globoko potrta naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša iskrenoljubljena soproga, dobra mamica, sestra, teta, tašča, stara mati, gospa

Marija Remic, roj. Obreza
trgovčeva soproga

včeraj, dne 23. t. m., ob petih popoldne po težki, mučni bolezni, v 67. letu njene starosti, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb blage pokojnice se vrši v sredo, dne 25. t. m., ob štirih popoldne iz mrtvašnice v deželni bolnici na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v ponedeljek, 30. t. m., ob devetih dopoldne.

Pokojnico priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

V Ljubljani, dne 24. maja 1921.

Franco Remic, soprog.

Franjo,
Ignacij,
Ludovik Remic,
sinovi.

Ivana Reitter, roj. Remic,
Polonica Jenko, roj. Remic,
Mici Dular, roj. Remic,
hčere.

Oskar Reitter,
Alojzij Dular,
Joško Jenko,
zetje.

Antica Remic, roj. Braniselj,
Marica Remic, roj. Sluga,
Mici Remic, roj. Schober,
sinuhe.

865

Finii slonokoščeni izdelki M. Barli

Gledališka ulica 7/III, Ljubljana. 831 9-7

Spreten 850 2-2

trgovec s papirjem

z dobrimi priporočili, slovenskega ali hrvatskega ter nemškega jezika v besedi in pisavi popolnoma vešč

dobi takoj trajno mesto

v trgovini s papirjem

A. Platzer v Mariboru.

Furnir (žagan). Tovarna furnirja,

žaga in trgovina z lesom, Podrečje, p. Domžale. 768 20-5

Ugodno za kako industrijo!

Tri hiše v Ljubljani

z vrtom, šupo, velikim dvoriščem, skupaj 818 14 m² z sidano ograjo 2-2

se ceno prodado.

Naslov pové Anončni zavod DRAGO BE-

SELJAK, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

!! Parkete !!

Hrastove in bukovne deske ima vedno v zalogi. Prevzema polaganje in popravila starih podov, kakor tudi vsa mizararska dela. Delo solidno.

Ciril Primožič

753 mizarstvo in parkete 10-8

Trnovski pristan 4.

Bivši sluga, mlad fant, prosi istotake

službe. — Ponudbe na upravo „Jutra“.

862

Obl. konces. zavod za pokončavanje

podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska

ulica št. 39. 415 52-29

Kostanjev les

vsako množino kupi

749 5

„DRAVA“

lesna industrijska delniška družba

Maribor

Aleksandrova cesta št. 51.

Naročajte dnevnik „Jutra“!

1000 kron nagrade dobi, kdor izdvo kolo, ukradeni zadajo nedeljo proti večeru blizu Zgoranje Šiške. Kolo je črno barvano, ima ime „KINTA“ na zobnem kolesu in spredaj, ter številko 135.308 (135.308). Imelo je na prvem obroču star, temnosiv in ob obeh straneh razpokan, na drugem kolesu popolnoma nov, belosiv gumijev plašč znamke „PIRELLI“. Naznanilo sprejme policija ali uprava „Jutra“. 870

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občin. stro, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka. 631 14

Ant. in Jož. Brajer-Kapele

Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Poziv na podpisovanje delnic

novo se snujoče

Kočevske trgovske in industrijske banke, d. d. v Kočevju.

Na podlagi odobrenja ministrstva za trgovino in industrijo z dne 13. aprila 1921. VI. št. 2067, in koncesijske listine oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 21. aprila 1921., št. 2806/21, se daje v podpis

5 (pet) milijonov kron delniške glavnice

zgoraj imenovanega novo se snujočega bančnega podjetja v Kočevju, razdeljene na 12.500 komadov na prinositelja se glasečih delnic po K 400.— nominalne.

Prijave sprejemajo:

Mestna hranilnica v Kočevju,
Jadranska banka v Ljubljani in vse njene podružnice,
Posojilnica v Ribnici,
Posojilnica v Sodražici,
Posojilnica v Loškem potoku,
Posojilnica v Velikih Laščah in
Posojilnica v Dobropoljah.

Podpisovanje se vrši do 1. junija t. l.

Delnice se bodo izdajale v izvodih po 1, 5, 10, 20 in 25 komadov skupaj. Pripravljalni odbor si pridrži pravico svobodno odločati o dodelitvi delnic. Znesek delnic po K 400.— za kos in za kritje stroškov po K 30.— na vsako delnico je vplačati takoj po naznanjeni dodelitvi pri podpisnem mestu, oziroma pri Mestni hranilnici v Kočevju, ali pa kjer bo naročil pripravljalni odbor najkasneje v 8 (osmih) dneh po prejemu obvestila o dodelitvi.

Vsak podpisatelj prejme začasno potrdilo o vplačanem znesku delnic, delnice same pa prejme pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah in vplačanem znesku.

V Kočevju, dne 1. maja 1921.

Za pripravljalni odbor „Kočevske trgovske in industrijske banke, d. d. v Kočevju“:

Vinko Heinrihar,
trgovec in industrijalec v Kočevju.

Franco He,
trgovec in posestnik v Ribnici.

A. Kajfež,
veletržec in posestnik v Kočevju.

Alojzij Kresse,
trgovec, načelnik trgov. gremija in posestnik v Kočevju.

Alojzij Loy,
posestnik in župan v Kočevju.

Miško Kajfež,
trgovec v Kočevju.

Dr. V. Maurer,
notar v Kočevju.

Matija Rom,
trgovec in posestnik v Kočevju.

Josip Böhnel,
posestnik in trgovec v Kočevju.

Bor. Špil,
trgovec v Kočevju.